

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

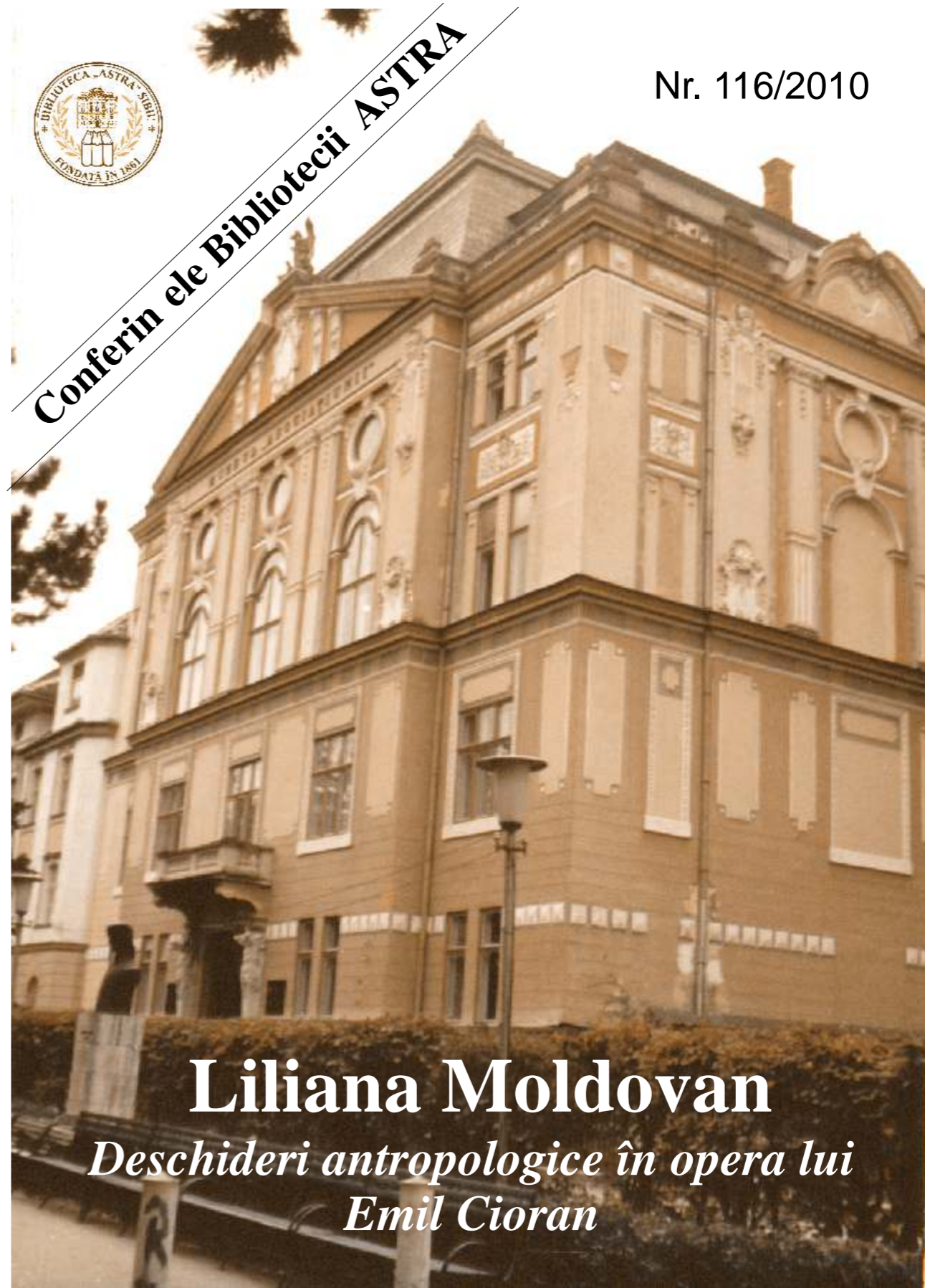

Foto: Daniela Rusu

Conferințele Bibliotecii ASTRA

Nr. 116/2010

Liliana Moldovan
*Deschideri antropologice în opera lui
Emil Cioran*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințele Bibliotecii ASTRA:

LILIANA MOLDOVAN: *Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran*

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Liliana Moldovan

Curriculum Vitae

NUME ȘI PRENUME : MOLDOVAN LILIANA

Domiciliu : Str. Ion Buteanu nr. 36/6. Tîrgu - Mureș .
Data și locul nașterii : 7 februarie. 1968, Tîrgu - Mureș.
Telefon : 0365806668
Mobil : 0744301632
E-mail : muresbiblioteca@yahoo.com
WEB : www.bjmures.ro

Naționalitate/ Starea civilă : română /necăsătorită

Limba maternă : româna

Limbi cunoscute : engleză (scris – vorbit) : bine.

Studii:

Curs postuniversitar „Management de bibliotecă”, Facultatea de Științe Economice, Universitatea de Vest, Timișoara (2004-2005);
Facultatea de Istorie și Filozofie, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca (1990-1995);
Masterat de Filozofie a Umanului, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca (1995-1996);
Curs de biblioteconomie – Bazele biblioteconomiei (1998);
Curs de specializare în catalogare (2003).

Experiență profesională:

Bibliotecar, Biblioteca Județeană Mureș, Secția „Completare și Organizare a Colecțiilor” (1996);
Șef serviciu Evidența, prelucrarea și dezvoltarea colecțiilor, Biblioteca Județeană Mureș (din 2006 - prezent);
Director, Biblioteca Județeană Mureș, din 16 martie 2009-31 octombrie 2009
Director onorific al Bibliotecii Românești „Ion Minulescu” din Nürnberg.

Activitate editorială :

Membră în Colectivul de redacție al publicației „Libraria”, nr. 1/2002 și nr. 2/2003, nr. 6/2007, nr. 7/2008, nr. 8/2009

Publică articole în ziarul local „24 ore mureșene, rubrica bilunară „Pagina culturală”.

Redactor șef – Agenția de presă on-line „Așii Români”: www.asiiromani.eu

Redactor revista de cultură „Vatra Veche”, din Tîrgu-Mureș.

Comunicări și conferințe :

Participă cu o comunicare la Simpozionul Bienal „Momente din istoria bibliotecii publice” organizat de Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol”, Arad, 19-21 aprilie 2010;

Conferința Internațională „Biblioteca Publică și WEB 2.1”, Baia Mare, 2009;

Simpozionul Internațional „Cartea. România. Europa” 2009, comunicarea „Teoria și practica lecturii în lumina decantărilor bibliosofice moderne și contemporane”;

Participă cu comunicări la Simpozionul național „200 de ani de lectură publică la Tg.Mureș”, Tg.Mureș, 2002;

Comunicări în cadrul Zilelor Bibliotecii Județene Mureș (1998-2003).

Ia parte la instruirea bibliotecarilor din învățământ la solicitarea Casei Corpului Didactic din Tg.Mureș.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

• *Biblioteca Județeană Mureș : Caiet documentar elaborat cu prilejul împlinirii a 200 de ani de lectură publică la Târgu-Mureș 1802-2002* / Redactor Monica Avram; Colaboratori: Georgeta Buda, Mariana Ciurca, Csiki Emese, Mașca Anica, Mihail Art. Mircea, Liliana Moldovan, Dimitrie Poptămaș, Lucia Puia, Spielmann Mihály, Melania Suci, Ana Todea, Emilia Vidican, Vintilă Anna. - Târgu-Mureș : Biblioteca Județeană Mureș, 2002 - 38 p. : il.

• *Libraria : Anuar* / Redactor șef Conf. univ. dr. Corina Teodor ; Secretar de redacție Monica Avram, Redactori Liliana Moldovan, Mariana Ciurca, Radu Mihail. - Vol.4 : Studii și cercetări de bibliologie. - , 2005 - 326 p. : il., fig., tab.

Studii și articole:

Valențele hermeneutice ale lecturii, în: *Libraria: Anuar*, 1, 2002, p. 253-259

Aspecte ale teoriei comunicării, în: *Libraria, Anuar*, 2, 2003, p. 28-44

• *"Căutătorii". Istoria căutării continue a omului pentru a înțelege lumea sa /*

- Liliana Moldovan. În: 24 ore mureșene, 11, nr.2427 (10 mai 2003), p.12, 1 foto
- *"Cititul și scrisul" - cartea unei vieți* / Liliana Moldovan. În: 24 ore mureșene, 11, nr.2432 (17 mai 2003), p.6
  - *"Psihologia rugăciunii"* / Liliana Moldovan. În: 24 ore mureșene, 11, nr.2452 (14 iunie 2003), p.6
  - *Medalion - Alexis Carrel (1873-1944)* / Liliana Moldovan. În: CUVÂNTUL LIBER, 15, nr.122 (25 iunie 2003), p.7
  - *"Adio, adio, patria mea cu î din i, cu â din a"*. În: 24 ore mureșene, 11, nr.2512 (6-8 septembrie 2003), p.6
  - *Să vorbim despre sens cu Mihaela Sârbu și gânditorii pe care îi analizează* / Liliana Moldovan. În: 24 ore mureșene, 11, nr.2549 (29 octombrie 2003), p.8
  - *"Eseuri de îndrăgostit" sau cum corupe dragostea un filosof* / Liliana Moldovan. În: 24 ore mureșene, 11, nr.2582 (13-15 decembrie 2003), p.12
- Aspecte marcante ale managementului de bibliotecă identificate la Compartimentul de Completare a colecțiilor.* În: Librăria, Anuar, 4, 2005, p.64-90
- Cultura organizațională, o paradigmă a secolului trecut, o realitate a zilelor noastre,* în: Librăria, Anuar, 5, 2006, p.15-43
- *Semnal editorial "LIBRARIA: Studii și cercetări de bibliologie". Anuar VI, Târgu-Mureș, 2007* / Liliana Moldovan. În: Cuvântul Liber, An 20, nr.111 (4789), 7 iunie 2008, p.2
  - *Marketing și publicitate. Aspecte ale promovării serviciilor de bibliotecă* / Liliana Moldovan. În: Librăria, nr.6 (2007), p. 185-205
- Biblioteca Națională din Malta: scurte dezvăluiri despre istoricul instituției, structura colecțiilor și specificul serviciilor oferite publicului cititor,* în: Librăria, Anuar / Biblioteca Județeană Mureș, 7, 2008, p.102-118
- *Samuel Beckett, omagiat în "Palatul Artelor" din Tg-Mureș* / Liliana Moldovan. În: 24 ore mureșene, 15, nr.3371 (13-15 ianuarie 2007), p.4, 1 foto
  - *Bibliotecarii mureșeni își scot revistă proprie* / Alexandru Toth. În: Zi de Zi, An 6, nr. 1250, (17-22 aprilie 2009), p. 4
- Biblioteca Județeană Mureș, la ceasul provocărilor impuse de complexitatea și dinamica sferei info-documentare actuale,* în: Vatra Veche: Revistă lunară de cultură, nr.3, 2009.
- Bibliopolis: Specificul colecțiilor pentru copii,* în: Vatra veche, Tg.Mureș, 5, 2009
- Biblioteca Județeană Mureș: Serviciile din spatele ușilor închise,* în: Vatra veche, Tg.Mureș, nr.6, 2009
- Cetatea Sighișoarei reflectată în colecțiile Bibliotecii Județene Mureș,* în: Vatra

veche, Tg.Mureș, 7, 2009

- *Pagini din jurnalul constituirii Bibliotecii „Ion Minulescu” din Nürnberg* / Liliana Moldovan. În: Vatra Veche, 1, nr. 9, nov. 2009, p. 30-31, 1 foto
- *O comoară inestimabilă destinată Bibliotecii „Târgu-Mureș” din Chișinău* / Liliana Moldovan. În: Vatra Veche, 1, nr. 10, dec. 2009, p.3, 1 foto

Cărți publicate :

„Indiscreții în bibliotecă : Antologie de studii și eseuri” /Liliana Moldovan, Tîrgu-Mureș : Editura Nico, 2009

Referințe:

- *"Philobiblon mureșean"* / Alex Cristescu. În: CUVÂNTUL LIBER, 12, nr.243 (9 decembrie 2000), p.12
- *Biblioteca Județeană va avea lift de 150.000 de lei* / Claudia Sas. În: Adevărul de Seară, An 2, nr. 162 (99), (31 martie 2009), p. 1, 3, 2 foto
- *Bani de investiții pentru "Teleki" și Ansamblul "Mureșul"* / Claudia Sas. În: Adevărul de Seară, An 2, nr.160 (97), (29 martie 2009), p.2, 1 foto
- *"Ne vom axa în primul rând pe activitățile culturale"* / Alin Zaharie. În: Zi de Zi, An 6, nr. 1241, (2 aprilie 2009), p. 5, 1 foto
- *Șoricelii de bibliotecă au fost copiii Gimnaziului Europa* / Alin Zaharie. În: Zi de Zi, An 6, nr.1238, (30 martie 2009), p.7, 1 foto
- *Bibliotecarii mureșeni își scot revistă proprie* / Alexandru Toth. În: Zi de Zi, An 6, nr. 1250, (17-22 aprilie 2009), p. 4

ASOCIAȚII ȘI AFILIERI:

- membru - Asociația Națională a Bibliotecilor Publice din România
- membru - Sindicatul ALT-CULT Mureș
- membru de onoare Platforma culturală „Așii Români”

Trăsături de caracter:

- persoană sociabilă, corectă,
- bun organizator
- spirit de inițiativă
- creativitate
-

Verb definitoriu: A INOVA!

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă .....</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești .....</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș .....</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate .....</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului .....</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 – .....</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>> .....</i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007		8
Pr. Acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere .....</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu .....</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii .....</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica .....</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel .....</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă .....</i>	14

Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15
George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’a, nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu .....</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român .....</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române .....</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă .....</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare .....</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român .....</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu .....</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu .....</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor .....</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective) .....</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI .....</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului .....</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale .....</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj .....</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu .....</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române .....</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat .....</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea .....</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea .....</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China .....</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI .....</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu .....</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret – Atanasie Marian Marienescu .....</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie .....</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică .....</i>	66

Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918 .....</i>	67
Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849 .....</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei .....</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga .....</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica .....</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu .....</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran .....</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împuțineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul .....</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru .....</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri .....</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată .....</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română .....</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc .....</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române .....</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914 .....</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate .....</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă .....</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian .....</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului .....</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson .....</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale .....</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii .....</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România .....</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane .....</i>	90
Constantin Cubleşan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian .....</i>	91
Constantin Cubleşan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist .....</i>	92

Constantin Cubleşan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului .....</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate .....</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian .....</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farkas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Şuluţiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Românulu .....</i>	97
Ioan Lupaş	<i>Înfiinţarea „Asociaţiunii“ și conducătorii ei .....</i>	98
Iosif Sterca Şuluţiu	<i>Discursul ținut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziţiei, în 19 August st. N. 1905 .....</i>	99
Ion Onuc Nemeş- Vintilă	<i>Bibliotecile publice din Olanda și misiunea lor: „Să facem o comunitate mai bună” .....</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-model lui M. Gaster (1936) .....</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoşilor habani .....</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secţiunilor literare-ştiinţifice ale „Astreii” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933 .....</i>	103
Liliana Popa	<i>Oameni și cărți în Sibiul de altădată .....</i>	104

Vasile Crișan	<i>Protecția patrimoniului cultural sibian. Istorie și actualitate .....</i>	105
George Barițiu	<i>Din istoria Asociațiunii (1861-1888) .....</i>	106
George Barițiu	<i>Raportul Asociațiunii după 31 ani .....</i>	107
Werner Schaal	<i>Noua Bibliotecă Universitară a Universității „Lucian Blaga” – Die neue Universitätsbibliothek der Lucian-Blaga-Universität .....</i>	108
Iarion Pușcariu	<i>Cuvântulă Presidială la deschiderea adunării generale a Asociațiunii transilvane, ținute la 10/22 și 11/23 Octombrie a. c. în Năseudă .....</i>	109
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Constantin Noica .....</i>	110
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Nicolae Tatu .....</i>	111
Vasile Grajdian	<i>Preotul muzician Gheorghe Șoima .....</i>	112
Matei Pamfil	<i>Gustav Weigand și Asociațiunea .....</i>	113
Paul Brusanowski	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna – o viață de sfințenie</i>	114
Paul Brusanowski	<i>Concepția canonică a mitropolitului Andrei Șaguna privind organizarea Ortodoxiei ecumenice și a poziției Mitropoliei românești din Transilvania și Ungaria .....</i>	115
Liliana Moldovan	<i>Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran .....</i>	116

Liliana Moldovan

(șef-serviciu la Biblioteca Județeană Mureș)

DESHIDERI ANTROPOLOGICE ÎN OPERA LUI EMIL CIORAN*

Relația lui Emil Cioran cu antropologia filosofică trebuie privită din perspectiva realității că, binecunoscutul gânditor român a refuzat să devină întemeietorul unui sistem filosofic. Cioran a fost un înverșunat dușman al gândirii sistematice. El a considerat că limbajul tehnic al filosofiei sistematice este închisat, inexpressiv și lipsit de adâncime existențială. Din acest motiv, creația sa are o puternică amprentă subiectivă și stă sub semnul autoconfesiunii. Cărțile lui sunt clădite în limitele entuziasmelor și al tristeților de o clipă, al judecăților spontane și al sentimentelor explozive.

Eseurile cioraniene sunt permanente începuturi, sunt reluări și reformulări ale unor teme care revin ostentativ și se agață cu măiestrie de portativul simfoniei disperării. Multe din aceste subiecte le întâlnim pe parcursul istoriei antropologiei românești și universale. Tema morții, tema destinului tragic al ființei umane, tema credinței și disperării, tema singurătății, a suferinței și nefericirii umane, toate au un caracter universal și au intrat, de-a lungul secolelor, în sfera preocupărilor meditative specifice gânditorilor antropologi. Emil Cioran se distinge de confracții săi prin faptul că promovează

---

* Conferință prezentată în ziua de 5 noiembrie 2010.

10..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

un „umanism de-a-ndoselea” - după cum singur recunoaște. În lucrările sale gânditorul român a înregistrat cu înrâncenare eșecurile ființei umane.

Cioran a scris pentru sine și a reușit să ofere lumii un mănunchi de revolte și nemulțumiri pe care le-a adunat mai întâi în suflet și le-a descris din perspectiva unei conștiințe tragice, a unei minți superioare care își cunoaște destinul implacabil dar nu are curajul de a se salva, mulțumindu-se cu o existență de neconsolat.

„Omul este o existență indefinibilă” – scrie Emil Cioran la începutul discursului său antropologic. Apoi continuă cu descrierea propriilor neîmpliniri și angoase pe care le desprinde din capcana unei lucidități nimicitoare, dublată de speranța surprinderii „omenescului” din om. Demersul cioranian de definire a ființei umane este greoi și dificil de delimitat. Cioran pleacă de la premisa că omul este „ființa cea mai imprecisă din câte există”. Uneori, filosoful român lasă impresia că știe totul despre sine și despre ceilalți, apoi revine la convingerea că existența lui în raport cu universul este nesemnificativă dar este singura existență de care este conștient. În cele din urmă, Cioran optează pentru o definiție a omului care apare ca o ființă chinuită, ca o entitate cugetătoare, ce pendulează între „așa nu se poate” și „s-ar putea așa”. Din această perspectivă esența ființei umane se constituie dintr-un amestec dintre pesimism voalat și optimism moderat.

Nenorocirea este că ființa umană nu se poate defini în raport cu ceva. Omul preferă ocolișurile, fuge de sine și de lume, se ascunde în spatele unei existențe dezrădăcinate, dominată de incertitudinea de a nu ști că aparține lumii materiale, psihologice sau spirituale. În general, ființa umană râvnește după o existență spirituală dar nu are puterea de a se smulge din vârtejul existenței zilnice. Omul devine cu atât mai nefericit cu cât observă că viața este o cursă nesfârșită de înălțări și căderi, de împliniri și dezamăgiri, de

experiențe bune și rele. Spre finalul vieții, crede Cioran, omul rămâne cu mândria de a fi rezistat în fața morții, cu bucuria de a nu muri din cauza vieții. Cioran pledează antropologic în favoarea descompunerii ființei umane și optează pentru o ideologie a disperării. Concluziile sale filosofice sunt rodul experienței personale, evident, împletită cu poezia unei metafizici grave, sintetizatoare, care închide, în câteva vorbe, adevăruri esențiale expuse cu mare sinceritate. În spatele sincerității lui filosofice se ascunde o mare suferință, iar eseurile pe care le scrie sunt concepute în limitele entuziasmelor sau disperărilor de o clipă, ivite în momentele de grație când gânditorul se află pe culmile disperării.

Ceea ce îl interesează pe Cioran sunt situațiile de criză existențială iar tipul uman care îi trezește interesul este cel al omului caz, al ființei umane „*mistuite de obsesii goale*”.¹ Viața trăită într-o continuă prăbușire, riscul de a experimenta apropierea morții și de a trăi sub presiunea unor obsesii mistuitoare – iată ce l-a preocupat pe Cioran. „*Simt că mor de singurătate, de iubire, de disperare, de ură și de tot ce lumea aceasta îmi poate oferi*”² - mărturisește Cioran în lucrarea „*Pe culmile disperării*”.

Experiența îndoielii și a disperării îl ridică pe autorul „*Cărții amăgirilor*” la un nivel de existență superior, de la înălțimea căruia nimic nu mai contează iar realitatea și lucrurile concrete își pierd importanța. Îndoiala și disprețul față de oameni își găsesc culcuș în interiorul ființei cioraniene și răsar de acolo sub forma unor obsesii. Spectrul morții, ideea sinuciderii și disperarea lasă urme de neînlăturat în mintea și sufletul lui Cioran, care face din nefericire o formă de existență naturală a omului. Viețuind în valurile unei

¹ A se vedea : Emil, CIORAN – *Antropologia filozofică*, Craiova: Editura Pentagon-Dionyos, 1991

² *Idem.* – *Pe culmile disperării*, București: Humanitas, 1993, p. 1991

12..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

perpetue agonii, Cioran refuză să acorde vieții un sens iar agonia în care trăiește devine un motiv de orgoliu și un privilegiu pe care și-l asumă în speranța mântuirii viitoare.

Dacă analizăm bine lucrurile, nefericirile lui Cioran sunt punți de legătură către fericirile din viața viitoare. Cioran trăiește cu speranța asimilării omului într-un spațiu ideal, spre care are acces o dată cu ieșirea ființei umane din cadrele materiale ale existenței. În definitiv, spune Cioran, omul este un animal metafizic. Înzestrat cu veleități creatoare el își poate permite să viseze la absolut, însă, puterea creației, în loc să fie o expresie a libertății umane, devine la Cioran o sursă de epuizare continuă, un izvor generator de oboseală. Starea de oboseală îi permite să recunoască lipsa de sens a vieții, iar singurătatea îl fac să spere în nemurirea vieții viitoare. Adoptând o atitudine similară, ființa umană ajunge sceptică, resemnată și se refugiază în singurătate. Opțiunea însingurării este specifică personalităților umane orgolioase, care își asumă ruina și fac din tristețe un titlu de glorie. În opoziție, oamenii obișnuți - prizonierii activităților cotidiene - nu se adâncesc în meditații inutile despre viață și moarte protejându-se astfel de tentaculele disperării. Potrivit convingerilor lui Emil Cioran, oamenii orgolioși sunt persoane autentice, care fac parte din clasa oamenilor „caz”.

Omul caz, se află într-o continuă „ceartă cu divinitatea” atitudinea lui este radicală și se manifestă printr-o desprindere definitivă, atât de lumea materială, cât și de existența metafizică. *Omul caz* alege prăbușirea iar în căderea lui întoarce sistemele de referință, transformă suferințele în bucurii și disperările în orgolii. El este un individ lucid care își asumă nebunia și face din

destinul său o problemă subiectivă și universală în același timp, o problemă ce se amplifică pe măsură ce coboară treptele „*iadului lăuntric*”¹.

Nici vorbă de înălțare spirituală în cazul antropologiei lui Cioran. E mai degrabă vorba de o coborâre în sine, de o adâncire în interior, de „perfecționare prin distrugere”, de desăvârșire prin negare de sine. Astfel privite lucrurile, culmile disperării se înfățișează ca un munte cu vârful în jos iar gândurile filosofului devin mostre ale teribilei prăbușiri umane. Cu toate acestea, luciditatea cugetării filosofice îi conferă gânditorului român un titlu de glorie deoarece - dacă ar fi să parafrăzăm un celebru citat al lui Pascal - gânditorul român știe că este dezamăgit, spre deosebire de lume, care nu știe nimic, sau de oamenii, care se prefac a nu ști nimic.

De pe poziția gânditorului a-toate-știutor, Emil Cioran îndrăznește să intre în conflict cu Dumnezeu. Relația lui Cioran cu divinitatea este contradictorie. Pe de o parte, este un admirator al vieților sfinților, pe de altă parte, este sceptic în privința valorii experiențelor religioase și a existenței lui Dumnezeu. În „*Lacrimi și sfinți*” el tratează problema sfințeniei cu admirație și ură și o definește din perspectiva individului aflat în imposibilitatea de a cunoaște extazul, a geniului doborât de dorința de a gusta din deliciile experiențelor extatice salvatoare. Cioran nu se sfiște să conceapă definiții negative ale sfințeniei: „*O perversiune fără pereche este sfințenia*” sau „*Cine știe dacă sfințenia nu este o perfecțiune în ordine negativă*”². În același volum, el încearcă să-și reabiliteze poziția, să își sensibilizeze cititorii și oferă lacrimilor definiții poetice: „*Lacrime este criteriul adevărului în lumea*

---

¹ *Ibidem.*, p. 61

² A se vedea Emil CIORAN - „*Lacrimi și sfinți*”, București : Humanitas, 1991

14..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

*sentimentelor*¹”. Lacrimile, ca rezultat ale unui „plâns interior” sunt punctul de plecare al oricărei experiențe mistice.

În „*Lacrimi și sfinți*” Cioran realizează, după cum constată exegeții operei sale, o ingenioasă sinteză între misticism și scepticism. Atât misticul cât și scepticul trăiesc forme diferite de disperare epistemologică.² Dacă misticul renunță la disperare prin înlăturarea oricărei forme de cunoaștere și își însușește principiul biblic: „crede și nu cerceta”, scepticul va recunoaște imposibilitatea atingerii tuturor formelor de cunoaștere și va adopta poziția celui care pune totul la îndoială, din perspectiva unui orgoliu de om disperat.

Sfințenia îi definește pe oamenii împăcați cu soarta, crede Cioran, în timp ce, criza și disperarea sunt stări specifice oamenilor „caz”. Ceea ce îl interesează în mod constant pe filosoful român este cazul, este omul care trăiește pentru a problematiza și face acest lucru cu atâta pasiune încât ajunge să își disprețuiască propria existență. Cazul contează în om, scrie Cioran în volumul „*Pe culmile disperării*”. Valoarea fiecărui individ se stabilește în funcție de cuantumul de disperare care există în el. Numai o persoană disperată se poate angaja în chip obsesiv pe drumul căutării sensului existenței umane. Oamenii „caz” sunt persoane excepționale, care lasă urme în istorie, care se ridică deasupra mediocrității, care pun totul la îndoială și disprețuiesc valorile tradiționale. Luciditatea omului caz este înspăimântătoare iar exigențele pe care și le aplică sieși sunt raportate la celelalte ființe umane. Omul caz își exploatează pasiunile și obsesiile cu îndârjire, cu scopul de a pătrunde în adâncul ființei sale pentru a găsi acolo explicații plauzibile, referitoare la esența destinului uman. Dezgustul omului caz față de oameni și față de sine îl însingurează, îl lasă pradă disperării, îi întăresc convingerea

---

¹ *Ibidem.*, p. 16

² înțelegem prin disperare epistemologică, disperarea legată de imposibilitatea cunoașterii

despre iraționalitatea vieții. Omul aflat într-o permanentă criză trece prin tot atâtea crize existențiale, câte „deschideri” problematice există în el. Dacă nu ar viețui într-o continuă aventură a disperării, omul caz s-ar plictisi, viața lui s-ar goli de conținut lăuntric și ar începe să trăiască superficial, la limita mediocrității. Oamenii obișnuiți, „măsurați”, trăiesc în prezent, uneori în trecut sau viitor, scrie Cioran, dar sunt lipsiți de elan vital și ratează orice întâlnire cu transcendența.¹ Ei sunt incapabili de a trăi sub presiunea unui gând, a unei obsesii, așa cum procedează oamenii disperați sau misticii. Spre deosebire de persoanele obsedate, poziția misticilor este privilegiată de faptul că viețuirea cu Dumnezeu și speranța mântuirii nu este simțită de mistici ca pe o povară, ci ca pe o binecuvântare, ca o sursă de eliberare, de detașare în fața suferinței și a cruzimilor existenței umane.

Mediul propice de existență al omului caz este format din suferință și dezgust. Spre deosebire de acesta, omul obișnuit devine doar melancolic, ori, ușor depresiv. Tristețea, disperarea și renunțarea cauzează, o „schimbare la față”, acestea trei apar ca trepte necesare pe drumul alunecării spre interior, spre sine. Persoanele mediocre dispun de un sistem de cenzurare a gândurilor, crede Cioran, care îi împiedică să cadă în disperare, care îi ajută să alunge tristețea și să își trăiască viața până la capăt fără a năzui spre perfecta cunoaștere de sine. Pentru omul caz, în schimb, „a gândi” este echivalent cu „a suferi”. De pe poziția omului caz, Cioran mărturisește că nu este întotdeauna trist pentru că își cenzurează tristețea. Fiindcă nu poate suporta tristețea absolută, scriitorul român oprește pe firul cugetării și nu se mai gândește la sursele amăgirilor sale. Mai mult decât atât, autorul „*Tratatului de descompunere*” recunoaște că pentru el scrisul a devenit o sursă eliberatoare, un mijloc terapeutic plăcut și eficient. Scrisul l-a ferit de nebunie, l-a ajutat să

---

¹ A se vedea: Emil CIORAN – „*Revelațiile durerii*”, Cluj Napoca: Editura Echinoc, 1990

16..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

își păstreze naivitatea. La Cioran frica de nebunie a fost mai acută decât frica de moarte, deoarece după cum mărturisește: nebunia înseamnă moarte în viață, „în nebunie” pierzi ce ai specific, pierzi viața trăind. În opoziție cu nebunia, moartea pare inocentă deoarece prin moarte pierzi totul. Agonia în legătură cu moartea apare atunci când ajungi să îți dai seama că moartea izvorăște din interiorul individului, că nu își are sursa undeva în afară, așa cum cred oamenii obișnuiți. Conștiința prezenței morții distruge orice urmă de naivitate, orice bucurie, obstrucționează elanul de a trăi.

Oamenii obișnuiți nu problematizează pe tema morții și sunt feriți de obsesia sinuciderii. Ei nu cunosc tristețile specifice gânditorilor sceptici și cultivă teama de moarte cât mai puțin posibil. O situație privilegiată au misticii și credincioșii. Aceștia nu asociază ideea de moarte cu existența tragică, au o atitudine liniștită în fața morții și privesc viața de apoi ca pe o chestiune eliberatoare. „Misticii trec în moarte cu zâmbetul pe buze”, creștinii fiind cei care au introdus masca frumoasă a mortului - scrie Petre Țuțea. Cioran, în schimb, explică atitudinea de teamă în fața morții prin faptul că, de obicei asociem moartea cu neantul: *„Obsesia morții ne reamintește că există ceva ce prefigurează neantul în chiar centrul ființei noastre. Și atunci când drumul spre neant se actualizează progresiv, este imposibil să nu te ducă gândul la tragedia vieții umane.”*¹

Atunci când își pun probleme legate de viață și moarte, misticii tratează ideea de neființă cu îngăduință și privesc viața ca pe o călătorie în care moartea este un episod ce face trecerea spre altceva. Frământările oamenilor înzestrați cu gândire analitică și obsedați de ideea morții îi aduc, în schimb, în pragul nebuniei și al disperării. Certitudinea prezenței morții în viață este specifică metafizicienilor care problematizează și pentru care revelarea morții

---

¹ A se vedea : *idem.* : „Pe culmile disperării”, București: Humanitas, pp. 12-14.

devine o chestiune existențială. Dintr-o altă perspectivă, oamenii ce trăiesc în exterior se salvează din ghearele disperării prin intermediul unor paleative, prin încercarea de a se face utili celorlalți. Detașați de întrebări legate de sensul existenței umane, persoanele obișnuite se încadrează în circuitul vieții cotidiene și meditează „neproblematic”.

Neîmpăcat cu sine omul caz se lasă purtat de valul incertitudinilor și simte nevoia să își păstreze luciditatea cât mai multă vreme. El știe că se mișcă pe tărâmul dezamăgirilor și alege destinul eroului neîmpăcat, care încearcă să salveze lumea și să alunge ignoranța și necunoașterea. Luând asupra lui toată tristețea și suferința lumii, omul caz, așa cum apare în filozofia disperării, devine exponentul unei noi asceze. O asceză care vine din interior, care însingurează, dar care nu înalță ca la mistici. Este vorba de o asceză care amplifică angoasele sufletești, care, practică cu regularitate, adâncește efectele disperării nemărginit de mult. *„Vine o vreme când nu te mai imiți decât pe tine însuși”*¹ - concluzionează Cioran.

Privită ca o mărturie a propriilor neliniști și dezamăgiri, antropologia disperării, ce transpare din lucrările lui Emil Cioran, pune omul caz în centrul interogațiilor filosofice. Există în „cartea amăgirilor” un fragment care alungă orice îndoială cu privire la decizia lui Cioran de a opta, în cele din urmă, pentru alegerea vieții :

„Niciodată nu te voi trăda de tot, deși te-am trădat și te voi trăda la fiecare pas :

Când te-am urât nu te-am putut uita;

Te-am blestemat ca să te suport;

Te-am refuzat ca să te schimb;

Te-am rugat și n-ai venit, am urlat și nu mi-ai zămbit;

---

¹ *Idem.* – „Mărturisiri și anateme”, București: Humanitas, 1994, p. 193

18..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Am fost trist și nu m-ai mângâiat.

Am plâns și nu mi-ai îndulcit lacrimile.”¹

Numai cu atitudinea specifică *omului caz* poți să îți găsești un loc în lume, spune Cioran. Autocaracterizarea pe care o face în cartea „*Pe culmile disperării*” se cere înțeleasă prin prisma exaltării și totodată a sincerității unui gânditor care a dorit să își găsească echilibrul „pe culmi”, acolo unde poate simți că este „ființa cea mai teribilă care a existat vreodată în istorie, acolo unde poate să își imagineze și să creadă că este „o bestie apocaliptică plină de flăcări și întunecimi, de elanuri și disperări.”²

---

¹ *Idem.* – „*Cartea amăgirilor*”, București: Humanitas, pp. 78-88

² *Ibidem.* – p. 102